

Over het ontstaan en opkomen van Rotterdam heb ik gehandeld in de Historiebladen, waarvan dit Jaarboekje als het ware de voortzetting is. Wat ik daar uiteenzette behoeft hier slechts met een enkel woord herinnerd te worden. De dam aan den mond van de Rotte, waarop de stad haar aanvang nam, behoorde oorspronkelijk tot twee verschillende ambachten, onder twee verschillende heeren. Zoolang die tweeslachtigheid duurde, kon de eenheid van een stad zich onmogelijk vestigen. Voorbijgaand en zonder gevolg was een poging van denzelfden Wolfert van Borselen, dien wij reeds gedachten, om beide ambachtsheeren van hun rechten te ontzetten en het dubbele gehucht tot een enkele stad te vereenigen. Wat toen nog den geweldenaar mislukte, gelukte een halve eeuw later aan den wettigen vorst, nadat hij op rechtmatige wijze eerst het eene en toen ook het andere ambacht aan zich getrokken had. Aan Willem IV heeft de stad haar duurzaam bestaan te danken. En aan denzelfden ook den waterweg, waarvan de ontwikkeling van haar scheepvaart afhing. Tot op dezen tijd toch leidde naar den dam aan de Maas alleen de Rotte, en de Rotte was geen hoofdader van het handelsverkeer; dat was voor westelijk Holland alleen de Schie met haar vervolg in Delf en Leidschen Vliet (1). Zou Rotterdam worden wat Schiedam reeds meer dan een halve eeuw was, een plaats waar binnenvaart en riviervaart elkaar ontmoetten, dan moest het noodzakelijk in rechtstreeksche verbinding met de Schie worden gebracht. En waarlijk, twee dagen nadat de handvest was geteekend, waarin de Graaf aan de poorters van Rotterdam stadsrechten vergunde, ging zijn gebod aan de Heemraden van Schieland uit: »dat gi

---

(1) Van den weg langs Gouda zwijg ik thans; dat is een onderwerp op zichzelf.